

TRŽIŠTE NAFTNIH DERIVATA

DVA PROGRAMA KONTROLIŠU GORIVO

Kako tržišni inspektori proveravaju benzinske pumpe od kada je počeo program monitoringa kvaliteta goriva? Ko sačinjava ekipe koje obavljaju kontrole? Koliko se postupak razlikuje u odnosu na proveru nivoa markera

KAKO SE SADA PROVERAVAJU BENZINSKE PUMPE

1 Inspektor na mobilni telefon dobija poruku u kojoj je navedeno na koju pumpu treba da ode tog dana

2 Ekipe za kontrolu dolaze na pumpu

3 Tehnička lica iz pisholja uzimaju uzorke za kontrolu kvaliteta

4 Flašice sa uzorcima se obeležavaju i pakuju u vrećice koje se pločuju

5 Uzorci koji ostaju pumpi se predaju šefu pumpe, a ostali se odnose u automobil

6 Iz svakog rezervoara na pumpi se pomoću posebne bakarne menzure uzimaju uzorci goriva za proveru nivoa markera

7 Na pokretnom detektoru, proverava se da li gorivo ima zadovoljavajući nivo markera

8 Osim procedura koje su u vezi sa gorivom i monitoringa kvaliteta, ispravnom automata, poslovne programima markiranja i knjige i tome slično

9 Ako je sve u redu, inspektor na kraju sastavlja zapisnik o kontroli, koji uz njega potpisuje i šef benzinske stanice

Kada je krajem prošle godine počeo program monitoringa kvaliteta goriva, bila je to druga velika novina u radu Tržišne inspekcije u poslednje dve godine. Prethodno su, sredinom 2014. godine, počele kontrole u okviru programa markiranja goriva, koje su pored ostalog povećale učestalost izlazaka inspektora na pumpe pet puta.

Timovi za kontrolu

Koliko je promena donose monitoring kvaliteta, ekipa revije SAT Plus proverila je prateći rad jednog tima za kontrolu.

Kažemo tim, jer inspektori na pumpe ne odlaze sami, već uz podršku stručnih lica koja su zadužena da po nalogu inspektora uzmu uzorke i obavie određene kontrole i tome slično. U pitanju su službenici kompanije SGS, predstavnik konzorcijuma kojim je država nakon tendera poverila tehničku podršku u sprovođenju markiranja i monitoringa kvaliteta. To omogućava da isti ljudi i u isto vreme rade za potrebe oba programa. Naime, kada inspekcija dođe na pumpu, obično proverava i nivo mar-

kera i uzima uzorke za analizu kvaliteta. Budući da smo ranije već pratili inspektore pri kontroli nivoa markera, prva razlika koju smo sada uočili jeste da je nekada sa inspektorom išlo jedno tehničko lice, a sada, kada se uzimaju i uzorci za kontrolu kvaliteta, bila su dva. S druge strane, osnovni način rada se nije promenio, pa kontrola praktično počinje susretom inspektora i tehničkih lica. SGS obezbeđuje i prevoz ljudi, opreme i vozila, tako da se njihovim vozilom i odlazi

na pumpu. Informaciju o tome koju pumpu tog dana treba da „poseti“, inspektor dobija na telefon, porukom koja mu stiže ujutro, dakle ne više od sat-dva pre dolaska na pumpu, a službenici SGS-a saznaju odmah tek kada se sretnu sa inspektorom, pre polaska na pumpu. Po dolasku na pumpu, inspektor se obraća šefu i nakon početnih formalnosti počinje kontrolu. Najpre se uzimaju uzorci za kontrolu kvaliteta, što je zadatak tehničkih lica. Gorivo se uzima na automatski način za točenje, odnosno iz pisholja i sipa direktno u flašice. Inspektor, na osnovu

PROVERA KONCENTRACIJE MARKERA

Uzorci goriva za koje na pumpi detektor pokaže negativni rezultat šalju se u laboratoriju, da bi se na preciznijem uređaju proverilo da li je zalista koncentracija ispod propisane. Tek ako se to u laboratoriji potvrdi, inspekcija će trajno zabraniti prodaju goriva i pokrenuti proces protiv prodavaca.

plana koji dobija od Odeljenja za tehnički nadzor Tržišne inspekcije određuje koje vrste goriva se uzimaju, i za svaku od njih se pune tri flašice. Jedna je namenjena za osnovnu analizu i šalje se u laboratoriju, druga je takozvani arbitražni uzorak koji se koristi ako kompanija izrazi sumnju u prvu analizu, a treća ostaje na pumpi. Da bi se obezbedila pouzdanost, sve flašice se odmah obeležavaju i potom pakuju u vrećice na koje se stavlja pločuba.

Kontrola nivoa markera

Kada su svi uzorci obeleženi i spakovani, tim je završen deo kontrole pumpe koji se odnosi na program monitoringa kvaliteta. Tehnička lica tada prelaze na proveru nivoa markera, koja se obavlja za sve gorivo koje postoji na pumpi. To podrazumeva da se najpre iz svih rezervoara izvadi mala količina goriva. Potom se na samoj pumpi proverava nivo markera, pomoću prenosnog detektora. On daje rezultate za minut-dva, tako da inspektor od-

mah zna da li gorivo ima propisani nivo markera. Ako je rezultat negativan, odnosno ako je nivo markera niži od propisanog (ili markera uopšte nema), to je znak da gorivo nije došlo na pumpu legalnim kanalima. Inspektor u tom slučaju odmah zabranjuje prodaju tog goriva, stavljajući pločubu na rezervoar i na pisholj.

Osim procedura koje se odnose na program markiranja i monitoringa kvaliteta, inspektor proverava da li pumpe ispunjavaju i druge propisane uslove za rad. To podrazumeva utvrđivanje broja rezervoara, proveru računovodstvene dokumentacije i ispravnosti automata za točenje i drugo. U celini, uvođenje programa monitoringa kvaliteta jeste donekle promenilo rad inspekcije, ali se kontrole i dalje nesmetano odvijaju. Inspektori i službenici SGS-a su dobili nešto više posla, ali zahvaljujući tome imamo sistem kontrole koji obezbeđuje da gorivo dolazi na pumpe legalnim kanalima i da ima kvalitet prema propisima. ■ S. P.

ANALIZA POD ŠIFRAMA

Pre nego što se flašice sa uzorcima predaju na analizu kvaliteta, Tržišna inspekcija ih obeležava šiframa. Tako u laboratoriji ne znaju sa koje pumpe je koji uzorak, čime se obezbeđuje nepristrasnost analize.

KONTROLA U NOVOJ LABORATORIJI

Provera kvaliteta goriva se ne sprovodi na samoj pumpi, već se uzorci predaju laboratoriji koja sprovodi analize. Radi se o novoj laboratoriji koju je upravo za potrebe kontrole kvaliteta formirala kompanija SGS, predstavnik konzorcijuma kojim je država na tenderu izabrala da bi pružila tehničku podršku programima markiranja i monitoringa kvaliteta.